

Механізм розподілу прибутку має бути побудований так, щоб цілком сприяти підвищенню ефективності виробництва, стимулювати розвиток нових форм господарювання. Багато вчених вважають головним напрямом, що забезпечує успіх та досягнення цілей управління підприємством в умовах ринкової економіки, управління якістю прибутку. Процес управління здійснюється шляхом реалізації функцій планування, прогнозування, аналізу, організації, мотивації і контролю. «Управління якістю – це цілеспрямований процес скоординованого впливу на об'єкти управління для встановлення, забезпечення і підтримки необхідного його рівня якості, що забезпечує вимоги споживачів та суспільства в цілому».

Для вдосконалення формування прибутку підприємства та економічного обґрунтування його потреби пропонуємо здійснювати планування розподілу прибутку в такому порядку:

1. Визначення потреби у прибутку за напрямками його використання.
2. Формування цільової структури розподілу прибутку.
3. Визначення пріоритетності у використанні прибутку за окремими напрямками використання.
4. Балансування потреби у прибутку за напрямками його використання з можливостями отримання прибутку під час здійснення господарсько-фінансової діяльності підприємства [2].

Отже, можна стверджувати, що фінансовий результат є досить складною та багатовимірною категорією. Фінансовий результат у формі прибутку виступає головною метою діяльності підприємства на ринку та одним із ключових показників, який визначає ефективність його діяльності. Проблеми обліку фінансових результатів на сьогоднішній день є недостатньо вирішеними та потребують удосконалення.

Список використаних джерел:

1. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/996-14>.
2. Скасюк Р.В. Сутність і значення фінансових результатів у системі розвитку господарської діяльності промислових підприємств / Р.В. Скасюк [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.nbu.gov.ua/portal1/natura1/npkntu_e.
3. Губарик О.М. Фінансовий облік в управлінні доходами і фінансовими результатами в діяльності підприємства / О.М. Губарик, А.М. Корінь [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://global-national.in.ua/archive/7-2015/172.pdf>.

Рибак Х.В., студентка

Науковий керівник: Королюк Т.М.,

к.е.н., доцент

Тернопільський національний технічний
університет ім. І. Пулюя, м. Тернопіль, Україна

ОБЛІКОВО-ЕКОНОМІЧНА СУТНІСТЬ ПОНЯТТЯ «ДОХІД»

Доходи як економічна категорія відіграють важливе місце в управлінні підприємством, так як зумовлюють визначальний вплив на розмір фінансового

результату діяльності підприємства. Крім цього, доходи використовуються в процесі визначення цінової політики підприємства, для оцінки ефективності господарювання та відображають рівень технології та організації виробництва.

Вивчення існуючих підходів до визначення поняття «дохід» свідчить про різноманітність думок та підходів. Так, Панчишин С. та Холод Н. визначають доходи населення як сукупність грошових коштів і натуральних надходжень, які домогосподарства отримали за певний період. У перехідній економіці їхня структура є досить складною. Це зумовлено наявністю в економіці різних форм власності, вплив яких на процес формування, розподілу і перерозподілу доходів є достатньо вагомим [1, с. 8].

Ватаманюк З. та Панчишин С. вважають, що в якості доходів домогосподарств або особистих доходів виступають суми грошових коштів та продуктів, що отримані або вироблені домогосподарствами за певний період часу, в основному, за рік [2, с. 153]. На думку Ленеїко Т. І., в якості доходів населення виступає сукупність коштів і витрат у натуральному вираженні і, як результат, підтримується фізичний, моральний, економічний й інтелектуальний стан людини [3]. Оганян Г. А. визначає доходи лише як грошові надходження і вважає, що дохід домогосподарства – це загальна сума грошей, яку отримала особа або родина протягом певного періоду (як правило, за рік) [4].

Лозинська С. під терміном «дохід» розуміє джерела доходу, зокрема до доходів населення включаються нараховані у грошовій та натуральній формі заробітна плата, прибуток та змішаний дохід, одержані доходи від власності, соціальні допомоги та інші поточні трансферти [5, с. 105]. Савенко О. Л. визначає доходи населення в якості соціально-економічної категорії і вважає, що вони характеризують стосунки в суспільстві щодо присвоєння, використання та розподілу створюваного продукту [6].

Бухгалтерське визначення доходів, подане у НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», визначає доходи як збільшення економічних вигод у вигляді надходження активів або зменшення зобов'язань, які призводять до зростання власного капіталу (за винятком зростання капіталу за рахунок внесків власників) [7].

Більш узагальнене визначення доходів подано в МСБО 18 «Дохід», зокрема доходи – це валове надходження економічних вигод протягом періоду, що виникає в ході звичайної діяльності суб'єкта господарювання, коли власний капітал зростає в результаті цього надходження, а не в результаті внесків учасників власного капіталу [8].

Пушкар М. С. вважає, що дохід є потоком грошових та інших надходжень за одиницю часу і складається з таких по факторних елементів, як прибуток, заробітна плата, процент і рента [9, с. 389].

В праці Сопка В. В. дохід є валовим припливом (надходженням) економічної вигоди протягом звітного періоду, що виникає у процесі звичайної діяльності підприємства [10, с. 403].

Тарнавська Н. П. визначає дохід як гроші або матеріальні цінності, що отримані від виробничої, комерційної, посередницької чи іншої діяльності особою, підприємством чи країною протягом певного проміжку часу [11, с. 436].

Дерій В. А. стверджує, що дохід – це економічна категорія, що означає одержання підприємством певних активів (грошей, матеріальних ресурсів) чи зменшення сум зобов'язань, які спонукають до збільшення сум власного капіталу (за мінусом збільшення сум капіталу з внесків власників або учасників) [12, с. 28].

На думку Камінської Т. Г. доходами організації є збільшення економічних вигод протягом звітного періоду внаслідок надходження активів і/або підвищення їх вартості, і/або зменшення зобов'язань, які приводять до збільшення капіталу організації, за винятком внесків власників [13].

На основі вивчення праць науковців щодо сутності поняття «дохід» можна стверджувати, що кожне з наведених трактувань залежить від різних його аспектів (економічного, соціального, облікового) та відображає власне бачення різних науковців. В цілому дохід виступає отриманими засобами підприємства як результат його діяльності за звітний період.

Список використаних джерел:

1. Доходи та заощадження в перехідній економіці України / За ред. С. Панчишина та М. Савлука. Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2003. 406 с.
2. Економічна теорія: макро- і мікроекономіка : навч. посіб. / За ред. З. Г. Ватаманюка та С. М. Панчишина. Київ : Альтернативи, 2001. 606 с.
3. Ленейко Т. І., Шапошнікова Т. С., Толстікова О. В. Економіка праці : Навч. посіб. Харків : Видавництво ХНЕУ, 2006. 137 с.
4. Політична економія : навч. посіб. / Г. А. Оганян, В. О. Паламарчук, А. П. Румянцев та ін. ; За заг. ред. Г. А. Оганяна. Київ : МАУП, 2003. 520 с.
5. Лозинська С. І. Значення доходів населення у формуванні економічного зростання. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка». Логістика.* 2009. № 649. С. 104–109.
6. Савенко О. Л. Деякі аспекти вивчення доходів населення України в сучасних умовах. *Формування ринкових відносин в Україні : зб. наук. праць.* 2000. Вип. 9. С. 133–136.
7. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» : затверджено наказом Міністерства фінансів України від 07.02.2013 р. № 73. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13> (дата звернення: 19.10.2019).
8. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 8 (МСБО 8) «Дохід». URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_020 (дата звернення: 19.10.2019).
9. Пушкар М. С. Фінансовий облік : підруч. Тернопіль : Карт-бланш, 2002. 628 с.
10. Сопко В. В. Бухгалтерський облік : навч. посіб. Київ : КНЕУ, 2000. 578 с.
11. Нападовська Л. В. Управлінський облік: підруч. для студ. вищ. навч. закл. Київ : Книга, 2004. 544 с.
12. Дерій В. А. Витрати і доходи підприємств у системі обліку та контролю: монографія. Тернопіль : ТНЕУ, «Економічна думка», 2009. 272 с.
13. Камінська Т. Г. Взаємозв'язок доходів і витрат як категорій оціночних характеристик руху капіталу в обліку. *Науковий вісник НУБіП України: зб. наук. праць.* 2010. Вип. 154. С. 170-178.